

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1180/2563

นาย ว. ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาย ล. โจทก์ นาย ก. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1336, ป.พ.พ. มาตรา 1360, ป.พ.พ. มาตรา 1600, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.วิ.อ. มาตรา 46, ป.ที่ดิน มาตรา 86, ป.ที่ดิน มาตรา 94, ป.วิ.พ. มาตรา 249, ป.พ.พ. มาตรา 1599, ป.พ.พ. มาตรา 1719

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้กับคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 5172/2547 ของศาลแขวงสมุทรปราการซึ่งโจทก์ฟ้องจำเลย กล่าวหาว่าการกระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์มรดกที่ดินพิพาท มีประเด็นเป็นเรื่องเดียวกัน คือ ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือเป็นของจำเลย และคดีอาญาดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว กรณีจึงเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา 46 บัญญัติว่า ในการพิพากษาคดี ส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีอาญาที่คดีแพ่งจะต้องถือตามนั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่วินิจฉัยไว้ในคดีอาญาแล้ว คดีดังกล่าว ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยว่า พยานหลักฐานโจทก์รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้เท่านั้น ยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแน่นอนว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือของจำเลย จึงรับฟังเป็นยุติในคดีนี้ไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทไม่ได้เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย จึงไม่ผูกพันให้การพิพากษาคดีนี้ต้องถือข้อเท็จจริงดังที่ปรากฏในคำพิพากษาในคดีอาญาดังกล่าวเมื่อที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย โจทก์ย่อมมีสิทธิบังคับให้จำเลยส่งมอบที่ดินพิพาทส่วนที่ดินถือกรรมสิทธิ์แทนผู้ตายแก่กองมรดกได้ แต่เมื่อจำเลยเป็นทายาทของผู้ตายคนหนึ่งซึ่งยังมีสิทธิรับมรดกตามส่วนเช่นเดียวกับทายาทคนอื่น จำเลยย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทร่วมกับทายาทอื่นและมีอำนาจใช้สอยที่ดินพิพาทตาม ป.พ.พ. มาตรา 1360 ประกอบมาตรา 1336 จนกว่าจะมีการแบ่งกันเสร็จสิ้น โจทก์จึงมีสิทธิเพียงบังคับให้จำเลยจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้กลับคืนกองมรดกของผู้ตายเท่านั้น หากอาจให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทเสียเลยไม่ กำหนดอายุความมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 ที่บัญญัติห้ามมิให้ฟ้องคดีมรดกเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่เจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดกนั้น ใช้บังคับสำหรับกรณีที่ทายาทฟ้องเรียกร้องทรัพย์มรดกจากทายาทที่ครอบครองทรัพย์มรดกซึ่งยังมิได้แบ่งปันกัน แต่คดีนี้โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกฟ้องคดีนี้เพื่อขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อในโฉนดที่ดินพิพาทเข้าสู่กองมรดกของผู้ตายเพื่อแบ่งให้แก่ผู้เป็นทายาททุกคนซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกต่อไปตาม ป.พ.พ. มาตรา 1336 กรณีดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติเรื่องอายุความในการติดตามเอาทรัพย์สินคืน จะนำอายุความมรดก 1 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับไม่ได้ ฟ้องโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยฎีกาว่าโจทก์ต้องแบ่งที่ดินและอาคารติดแก่วิพาทหรือไม่ แต่โจทก์ฟ้องคดีนี้ขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อในโฉนดที่ดินพิพาทเข้าสู่กองมรดก เพื่อจัดการแบ่งมรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกต่อไป จำเลยให้การต่อสู้ว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ทรัพย์มรดกและคดีขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยข้อนี้เป็นข้ออ้างที่จำเลยไม่ได้ให้การไว้และไม่ได้ฟ้องแย้งทั้งเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม เป็นการฎีกานอกฟ้องนอกประเด็นข้อพิพาท ทั้งมิใช่ข้อที่โต้แย้งกันมาแล้วในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์และไม่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงไม่เป็นสาระแก่คดี ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 249 (เดิม) แม้จะกระทำ

สัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทผู้ตายเป็นคนต่างด้าว แล้วให้จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์แทน ถือได้ว่าเป็นการได้ที่ดินพิพาทมาโดยไม่ชอบด้วย ป.ที่ดิน มาตรา 86 แต่การได้ที่ดินพิพาทมาก็หาใช่จะไม่มีผลใด ๆ เสียเลย เพราะผู้ตายยังมีสิทธิได้รับผลตามบทบัญญัติมาตรา 94 แห่ง ป.ที่ดิน ในอันที่จะจัดการจำหน่ายที่ดินพิพาทนั้นได้ภายในเวลาที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนด หรืออธิบดีกรมที่ดินอาจจำหน่ายที่ดินนั้นได้ กรณีต้องถือว่าตราบไต่ที่ผู้ตายหรืออธิบดีกรมที่ดินยังไม่ได้จำหน่ายที่ดินพิพาทที่ดินพิพาทจึงยังเป็นของผู้ตาย เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตาย ที่ดินพิพาทย่อมเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกจึงมีอำนาจฟ้องขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทแก่โจทก์หรือนำไปจำหน่ายตาม ป.ที่ดิน มาตรา 94 แล้วนำเงินมาแบ่งแก่ทายาทได้ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 เป็นการบังคับโจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกให้ขายที่ดินพิพาทของผู้ตายซึ่งเป็นคนต่างด้าวตาม ป.ที่ดิน มาตรา 94 และกรณีที่ที่ดินพิพาทตกทอดแก่ทายาทโดยทางมรดกนั้น ถือไม่ได้ว่าเป็นการจำหน่ายที่ดินตามเจตนารมณ์ ป.ที่ดิน มาตรา 94 เมื่อต้องจำหน่ายที่ดินดังกล่าวจึงเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้ตายมีอยู่ขณะถึงแก่ความตายย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของผู้ตายด้วยตาม ป.พ.พ. มาตรา 1599, 1600 และเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของโจทก์ในฐานะเป็นผู้จัดการมรดกในอันต้องดำเนินการเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1719 ประกอบกับบทบัญญัติตาม ป.ที่ดิน มาตรา 94 เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินของคนต่างด้าวและเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ได้ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ส่วนนี้จึงชอบแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 6912 และ 6941 ให้แก่กองมรดกของผู้ตาย โดยให้จำเลยเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมการโอน ถ้าจำเลยไม่ไปจดทะเบียนโอน ขอให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย หากไม่สามารถจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทได้ ให้จำเลยชดใช้เงิน 200,000,000 บาท แก่กองมรดกของผู้ตายพร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทและอาคารเลขที่ 12 ห้ามมิให้จำเลยและบริวารเข้ามาเกี่ยวข้องกับอีก กับให้มีคำสั่งกำจัดมิให้จำเลยรับมรดกทั้งหมดของผู้ตาย จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษากลับ ให้จำเลยจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 6912 และ 6941 มาเป็นชื่อโจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดก หากจำเลยไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยและให้โจทก์จำหน่ายที่ดินพิพาทภายในเวลาที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนดเพื่อนำเงินมาแบ่งปันแก่ทายาท หากไม่ปฏิบัติตามให้อธิบดีกรมที่ดินมีอำนาจจำหน่ายที่ดินนั้นได้ตามกฎหมาย โดยให้โจทก์ซึ่งถือกรรมสิทธิ์ไปจดทะเบียนโอนจำหน่ายให้ หากไม่ไปให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของโจทก์ ให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทและสิ่งปลูกสร้างและห้ามเข้ามาเกี่ยวข้องกับอีกต่อไป ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันรับฟังได้เป็นยุติว่า นาย ล. ผู้ตายเป็นคนต่างด้าวสัญชาติจีนได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ผู้ตายอยู่กินฉันสามีภริยากับนางเตียง มีบุตรด้วยกัน 10 คน คือ โจทก์ จำเลย นางมัทนา นางสาวเปรมจิต นางเยาวลักษณ์ นายวันชัย นายประยุทธ์ นางสุมาลี นายประเสริฐ และ

นายแสงชัย ผู้ตายให้การรับรองว่าทุกคนเป็นบุตร ผู้ตายประกอบอาชีพค้าขายวัสดุก่อสร้างภายใต้ชื่อร้าน ฉ. โดยเช่าที่ดินของผู้อื่นในการประกอบกิจการค้าและอยู่อาศัย บุตรทุกคนของผู้ตายพักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันเพื่อช่วยเหลือดูแลกันทั้งในกิจการค้าขาย งานบ้านและเรื่องส่วนตัวโดยผู้ตายเป็นผู้มีอำนาจจัดการแต่ผู้เดียวรวมทั้งนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและให้ค่าตอบแทนของบุตรแต่ละคน เมื่อปี 2507 นางเตียงถึงแก่ความตาย ผู้ตายได้ภริยาคนใหม่ชื่อนางทองใบ และมีบุตรด้วยกัน 1 คน คือนายสุขชัย แต่ผู้ตายก็ยังประกอบกิจการค้าขายในลักษณะเป็นกงสีต่อไปเช่นเดิม ผู้ตายส่งจำเลยไปเรียนในต่างประเทศแต่ภายหลังจำเลยได้กลับมาช่วยเหลือในกิจการค้าของผู้ตายด้วย ต่อมาในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2518 ผู้ตายก่อตั้งและจดทะเบียนเป็นบริษัท ฉ. เพื่อค้าขายวัสดุก่อสร้างและผลิตอิฐบล็อกจำหน่ายต่อเนื่องจากร้าน ฉ. วันที่ 28 พฤษภาคม 2519 จำเลยและนายวันชัยลงลายมือชื่อทำสัญญาและจดทะเบียนซื้อขายที่ดินพิพาทโฉนดเลขที่ 6912 และ 6941 ซึ่งติดต่อกันเป็นแปลงเดียวกันมีเนื้อที่รวม 11 ไร่เศษ จากนางชื่นสุข โดยมีชื่อจำเลยและนายวันชัยเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกัน หลังจากนั้นโจทก์ จำเลย และพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันรวม 7 คน ได้เข้าชื่อเป็นผู้เริ่มก่อการตั้งบริษัท ค. และมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นจนบริษัทได้รับจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2520 และมีการปลูกสร้างตึก 4 ชั้น ในที่ดินพิพาทเป็นบ้านเลขที่ 12 ใช้เป็นที่ทำการของบริษัท ค. ต่อมาในวันที่ 2 ตุลาคม 2542 ผู้ตายถึงแก่ความตาย โจทก์ยื่นคำร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย โดยระบุว่าที่ดินพิพาท พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย ศาลมีคำสั่งลงวันที่ 11 กันยายน 2543 ตั้งโจทก์เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกมีหนังสือบอกกล่าวทายาททุกคนให้ส่งมอบทรัพย์สินมรดกของผู้ตายที่แต่ละคนครอบครองซึ่งรวมทั้งที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่กองมรดกเพื่อจัดการแบ่งปันแก่ทายาท นายวันชัยแสดงเจตนาส่งมอบที่ดินพิพาทพร้อมผลประโยชน์ในที่ดินคืนแก่กองมรดก แต่จำเลยปฏิเสธไม่ยอมส่งมอบให้ โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ขอให้หมายเรียกจำเลยมาสอบถามถึงสาเหตุที่ไม่ส่งมอบทรัพย์สินมรดก แต่ศาลแพ่งกรุงเทพใต้มีคำสั่งยกคำร้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาลงวันที่ 6 ธันวาคม 2545 พิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้น ให้ศาลชั้นต้นในคดีดังกล่าวออกหมายเรียกจำเลยมาสอบถามตามคำร้องของโจทก์ลงวันที่ 5 กันยายน 2544 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2545 ก่อนศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาดังกล่าว โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายได้ยื่นฟ้องจำเลยต่อศาลแขวงสมุทรปราการเป็นคดีอาญาข้อหาข่มขู่ ตามสำนวนคดีอาญาหมายเลขดำที่ 4430/2545 ซึ่งต่อมาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 5172/2547 โดยกล่าวหาว่า เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2545 จำเลยเบียดบังเอาที่ดินพิพาทซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายเป็นของตนเองหรือของผู้อื่นโดยทุจริต ศาลแขวงสมุทรปราการพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้อง โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน โดยวินิจฉัยว่ากรณีเป็นการโต้แย้งกันในทางแพ่งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทพยานหลักฐานของโจทก์ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ตามฟ้อง ตามคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ 5121/2549 โจทก์ฎีกา ศาลฎีกามีคำสั่งที่ 7411/2554 โดยวินิจฉัยว่า ฎีกาของโจทก์ที่ว่าพยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดฐานข่มขู่ยกตามฟ้อง เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงซึ่งศาลล่างได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยชอบด้วยเหตุผลแล้วและไม่มีเหตุที่จะเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของศาลล่าง ฎีกาของโจทก์จึงไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณา ศาลฎีกาไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสอง และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 23 วรรคหนึ่ง ศาลแขวงสมุทรปราการ อ่าน

คำสั่งศาลฎีกาให้คู่ความฟังในวันที่ 6 มีนาคม 2555 คดีอาญาหมายเลขแดงที่ 5172/2547 ของ ศาลแขวงสมุทรปราการจึงถึงที่สุด โจทก์ได้ยื่นฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 คดี มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยในปัญหาข้อกฎหมายว่า ในการพิพากษาคดีนี้ศาลต้องถือ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 5172/1547 ของศาลแขวง สมุทรปราการ ซึ่งถึงที่สุดแล้วหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้กับคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 5172/2547 ของ ศาลแขวงสมุทรปราการซึ่งโจทก์ฟ้องจำเลยกล่าวหาว่ากระทำความผิดฐานยักยอกทรัพย์มรดก ที่ดินพิพาท มีประเด็นเป็นเรื่องเดียวกัน คือ ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือเป็นของ จำเลย และคดีอาญาดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว กรณีจึงเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ซึ่งตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 บัญญัติว่า ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาล จำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีอาญาที่คดีแพ่ง จะต้องถือตามนั้น ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่วินิจฉัยไว้ในคดีอาญาแล้ว คดีส่วนอาญาดังกล่าวถึงที่สุด โดยศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยว่า คำเบิกความของนายวันชัยพยานโจทก์เป็นพิรุธทำให้ไม่ น่าเชื่อถือ เมื่อจำเลยให้การปฏิเสธและนำสืบว่าที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยแต่เพียงผู้เดียว ตาม รูปคดีจึงเป็นการโต้แย้งกันทางแพ่งเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาททั้งสองแปลง ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง อีกหลายฝ่าย รวมทั้งผู้ถือหุ้นในบริษัท จ. พยานหลักฐานโจทก์จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังได้ตามฟ้อง จึงเท่ากับว่าคดีดังกล่าวศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยว่า พยานหลักฐานโจทก์รับฟังลงโทษจำเลยไม่ได้ เท่านั้น ยังไม่ได้วินิจฉัยชี้ขาดแน่นอนว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายหรือของจำเลย จึง รับฟังเป็นยุติในคดีนี้ไม่ได้ว่าที่ดินพิพาทไม่ได้เป็นทรัพย์มรดกของผู้ตาย จึงไม่ผูกพันให้การ พิพากษาคดีนี้ต้องถือข้อเท็จจริง ดังที่ปรากฏในคำพิพากษาในคดีอาญาดังกล่าว คำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 1674/2512 จำเลยอ้างมาในฎีกาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่วินิจฉัยไม่ตรงกับคดีนี้ ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยต่อไปว่า โจทก์มีสิทธิขอให้ จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินและอาคารตึกแถวพิพาทห้ามจำเลยเกี่ยวข้องได้ หรือไม่ เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงในคดีฟังได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์มรดกของผู้ตายดังที่ศาลฎีกา วินิจฉัยมาแล้ว โจทก์ย่อมมีสิทธิบังคับให้จำเลยส่งมอบที่ดินพิพาทส่วนที่ตนถือกรรมสิทธิ์แทน ผู้ตายแก่กองมรดกได้ แต่เมื่อจำเลยเป็นทายาทของผู้ตายคนหนึ่งซึ่งยังมีสิทธิรับมรดกตามส่วน เช่นเดียวกับทายาทคนอื่น จำเลยย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทร่วมกับทายาทอื่นและมีอำนาจ ใช้สอยที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1360 ประกอบมาตรา 1336 จนกว่าจะมีการแบ่งกันเสร็จสิ้น โจทก์จึงมีสิทธิเพียงบังคับให้จำเลยจดทะเบียนโอนที่ดินพิพาทให้ กลับคืนแก่กองมรดกของผู้ตายเท่านั้น หากจะให้ขับไล่จำเลยออกจากที่ดินพิพาทเสียเลยไม่ ที่ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษาให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไปจากที่ดินและอาคาร ตึกแถวพิพาทห้ามจำเลยเกี่ยวข้องด้วยนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยต่อไปว่า คดีขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า กำหนดอายุความมรดก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 ที่บัญญัติห้ามมิให้ฟ้องคดีมรดกเมื่อพ้น กำหนดหนึ่งปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตาย หรือนับแต่เมื่อทายาทโดยธรรมารู้หรือควรรู้ถึง ความตายของเจ้ามรดก นั้น ใช้บังคับสำหรับกรณีที่ทายาทฟ้องเรียกร้องทรัพย์มรดกจากทายาทที่ ครอบครองทรัพย์มรดกซึ่งยังมีได้แบ่งปันกัน แต่คดีนี้โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกฟ้องคดีนี้เพื่อ ขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อในโฉนดที่ดินพิพาทเข้าสู่กองมรดกของนาย ล. เพื่อแบ่งให้ แก่ผู้เป็นทายาททุกคนซึ่งมีสิทธิได้รับมรดกต่อไป ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา

1336 กรณีดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติเรื่องอายุความในการติดตามเอาทรัพย์สินคืน จะนำอายุความ
มรดก 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับไม่ได้ ฟ้อง
โจทก์ไม่ขาดอายุความ ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยต่อไปว่า
โจทก์ต้องแบ่งที่ดินและอาคารตึกแถวพิพาทหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลย
จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อในโฉนดที่ดินพิพาทเข้าสู่กองมรดกของนาย ล. เพื่อจัดการแบ่งให้แก่ทายาทผู้
มีสิทธิรับมรดกของนาย ล. เจ้ามรดกต่อไป จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทไม่ใช่ทรัพย์สินมรดกของ
นาย ล. และคดีขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยข้อนี้เป็นข้ออ้างที่จำเลยไม่ได้ให้การไว้และไม่ได้
ฟ้องแย้งทั้งเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับฟ้องเดิม เป็นการฎีกานอกฟ้องนอกประเด็นข้อพิพาท ทั้งมิใช่ข้อที่
ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ และไม่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงไม่เป็นสาระแก่คดี ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 249 (เดิม) ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลย
ข้อสุดท้ายว่า โจทก์มีอำนาจเรียกให้จำเลยโอนที่ดินพิพาทเข้าสู่กองมรดกของนาย ล. เพราะนิติกรรม
ซื้อขายที่ดินพิพาทของนาย ล. ซึ่งเป็นคนต่างด้าวมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดย
กฎหมายและตกเป็นโมฆะหรือไม่ และโจทก์ต้องจำนำที่ดินพิพาทตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์
ภาค 1 หรือไม่ เห็นว่า แม้จะหาสัญญาซื้อขายที่ดินพิพาทนาย ล. ผู้ตายเป็นคนต่างด้าวแล้วให้
จำเลยเป็นผู้มีชื่อถือกรรมสิทธิ์แทน ถือได้ว่าเป็นการได้ที่ดินพิพาทมาโดยไม่ชอบด้วย
ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 86 แต่การได้ที่ดินพิพาทมาก็หาใช้จะไม่มีผลใด ๆ เสียเลย
เพราะนาย ล. ยังมีสิทธิได้รับผลตามบทบัญญัติมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ในอันที่จะ
จัดการจำนำที่ดินพิพาทนั้นได้ภายในเวลาที่อธิบดีกรมที่ดินกำหนด หรืออธิบดีกรมที่ดินอาจ
จำนำที่ดินนั้นได้ กรณีต้องถือว่าตราใบที่ผู้ตายหรืออธิบดีกรมที่ดินยังไม่ได้จำนำที่ดินพิพาท
ที่ดินพิพาทจึงยังเป็นของผู้ตาย เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตาย ที่ดินพิพาทย่อมเป็นทรัพย์สินมรดกของ
ผู้ตาย โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกจึงมีอำนาจฟ้องขอให้บังคับจำเลยจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์
ที่ดินพิพาทแก่โจทก์หรือนำไปจำนำตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 94 แล้วนำเงินมา
แบ่งปันแก่ทายาทได้ และที่จำเลยฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 1 ไม่มีอำนาจบังคับให้โจทก์ขายที่ดิน
พิพาทนั้น แม้โจทก์ไม่ฎีกาในปัญหาข้อนี้ แต่เมื่อคำพิพากษาดังกล่าวกระทบถึงสิทธิของจำเลยใน
ที่ดินพิพาท จำเลยจึงเป็นคู่ความที่เกี่ยวข้องมีสิทธิยกขึ้นฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่ง มาตรา 249 วรรคสอง (เดิม) คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ดังกล่าวเป็นการบังคับ
โจทก์ในฐานะผู้จัดการมรดกให้ขายที่ดินพิพาทของผู้ตายซึ่งเป็นคนต่างด้าวตามประมวลกฎหมาย
ที่ดิน มาตรา 94 และกรณีที่ดินพิพาทตกทอดแก่ทายาทโดยทางมรดกนั้นถือไม่ได้ว่าเป็นการ
จำนำที่ดินตามเจตนารมณ์ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 94 เมื่อต้องจำนำที่ดินดังกล่าวจึง
เป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่ผู้ตายมีอยู่ขณะถึงแก่ความตายย่อมเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทของ
ผู้ตายด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599, 1600 และเป็นหน้าที่อย่างหนึ่ง
ของโจทก์ในฐานะเป็นผู้จัดการมรดกในอันต้องดำเนินการเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดก ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 ประกอบกับบทบัญญัติตามประมวลกฎหมาย
ที่ดิน มาตรา 94 เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินของคนต่างด้าวและเป็น
ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจึงมีอำนาจพิพากษาบังคับให้เป็นไป
ตามกฎหมายนี้ได้ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ส่วนนี้จึงชอบแล้ว ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น
เช่นกัน พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำขอของโจทก์ที่ขอให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกไป

จากที่ดินพิพาทและสิ่งปลูกสร้างและห้ามเข้ามาเกี่ยวข้องอีกต่อไป นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตาม คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 1 ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาแทนโจทก์ โดยกำหนด ค่าทนายความ 50,000 บาท

องค์คณะ

วัฒนา วิทย์กุล · สราวุธ ศิริภาณุรักษ์ · สุรพล เอี่ยมอธิคม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1180/2563>